

آدرس تبدیلند، آریجہ
۵ غروش کونڈا ملیدر۔

مكتوبلرک امضالاری و ااضنخ
و او قۇناقلى اولىسى و آبونە
صرە نومرسىسى محتوى
بولۇنى لازىمدر

مالک اجنبیہ ایچوں آبونہ
اولانٹرک آدرسلرینک
فرانز جہ یازلی (جا اولنور)

پاره کوندرلدىكى زمان نەي
داڭىز اولدىغى بىلدىرلىسى
دەرىجى اولنۇر

اتبعون اهديكم سبيل الرشاد

صاحب و مدیر
شرف ادب

باش خوار
محمد مأکف

وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

٥٩١ عدد

١٣٤٢ رجب ٣٩

* نجفی *

۱۳۴۰ مارٹ

٢٣

أوت، حکومات اسلامیه نئك بوتون مسلمانلاردن استیفا ایتدیکی
هر دلور زکات، صوکره برو احسان اربابنک دوزلو دورلو و قفلریله
ارباب ثروت طرفندن الله رضامى ایچون هر کون بذل اولنان صدقه لر،
عاطفتلر بىر حالدە ایدى كه ايلك عصر لرده كان مسلمانلر بو طرزده جمعیتلر
 وجوده كتيرمکدن و بىك ناز ايله ويره جكارى برقاچ پاره يىي صىزدىرىه
 جغزديه ارباب يساري الارىنى صيقوب مدور مقدن مستخف بولۇنيوردى.
 داها طوپرىسىقى ئالم اسلامك هيئت مجموعه يىي او يىلە معظم بىر جمعىت
 خىرىيە حالىدە ايدى كه، ديار توحيدك هر طرفندەكى يوزلر جە مىليون
 خلقك او زرىنه قانادلىرىنى كىن بو كىته نك قلوبى حقولك سايىه نعمتىدە
 بىر لىشمىش و اسلام فيضى يوزىندن مرحىت و شفقت حىملر يىلە مفطور
 اولىشىدى. حاصلى، فاطر حكيمك دىلەدىيى كىي يېڭىاره بروجود ايدى:
 بىر عضوه اصايت ايدىن آفت بوتون اعضاي بىندىدە حرارتلىر، اضطرابلىر
 توليد ايدىيوردى.

لعل زوہات مؤسی اجتماعی

1

تعدد زوجات حقندیه کی اعتراضاتہ جواب - تعدد زوجات کے ذریعہ، اجتماعی فوائد و محسناتی: بواسطہ فحیثیاتک تزايدیہ ماندر، نفوس عمومی کی تزیید، قادرینلئے حیائیاتک اعتماد لاسیں، قادرینلئے دوام صحتیہ، بقای لطافت و ضرافتہ خادم در:

۵ — تعدد زوجات اصولی ممکن الرعایه اولان مساواه اصلا
منافی دارد . ممکن الرعایه اولماان خصوصیات ایسه مساوات جهت
ذاتاً تحری اولوناماز . بناءً علیه برادرگان متعدد قادینلر ایله ازدواج
ایده بیلدیکی حالده بر قادینک متعدد ارککلر ایله ازدواج ایده همه ممکن
و سیله اعتراض اولانماز . حملده بویله بر ادعا قدر بطلانی ظاهر بر شی
یو قدر . بویله بر ادعا ارککلر ایله قادینلر پیشنه خلقه موجود اولان
فرق عظیمی بیلمه مکدن ایلری کلیر ؟ قادینلرک خصوصیت حاله ،
شئون حیاتیه سنه قابلیت فطریه سنه عدم وقوفدن نشت ایدر ؟ نکاحک
مشروعيتند کی فاسخه عالیه بی عدم محافظه دن منبعث بولونور .

ارباب اختصاص طرز قندن مفضلانه بیان اولوندیانی او زرده ارککلر
ایله قادینلو آزه سننه خلقه پک بیوک فرقان واردان . از جمله وسطی
اولاً ارق ارککلر لاثقلت بدنیه و دماغیه سی قادینلو ککنندن دها زیاده در .
ارککلر لجنه عصیه لری دخی قادینلو ککننه نسبته دها مکملدر .
ارککلر شدائد حیاتیه به رها زیاده متتحمل اولدقلزی حاله قادینلو

ار ككلره نظاراً دها زياذه عوارض وامراضه مستعد درلر .
هله قادينلرك برجوق زمانلىرى حېچىش ايله ، نفاس ايله ، بارئىقىل
حمل ايله مسوردايىز ؟ برجوق كونلىرى آغوش شەفتلىرىنى تزيين ايدىن

« انفقوا ممّا رزقناكم - سورة بقرة ، ١] »
« انفقوا من طيبات ما كسبتم ولا تيمموا الخير منه شفقوه - سورة
بقرة ، ٢] »
« وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه فالذين آمنوا منكم وانفقوا الهم
اجر كبير . - سورة حديد ، ٣) »
« وانفقوا خيراً لانفقكم ومن يوق شبح نفسه فأولئك هم المفلحون -
سورة تغابن ، ٤] »

سنت کتابلرینه مراجعت او لو نورسه بوموضوعه دائر نامتناهی احادیث
نبویه کورو لور، صوکره، آیتله رک، حدیثله جهالسو شونک او زرنده
برلشیور : الله ذوالجلال انفاق ایدن قوللری ایچندن آنجاق او کیمیمه لری
خریم رحمنه قبول ایدییورکه ویرد لر کن اخلاص ایله، کوکل خوشلخیله
ویرییورلر، آرقه سندن اذایه، منته قالقشاییورلر، « ومن الاعراب من
یؤمن بالله واليوم الآخر ويأخذ ما ينفق فربات عند الله وصلوات الرسول
الآنها قریۃ لهم سید بخلهم الله في رحمته ان الله غفور رحم - سورة توبہ ، ٥] »

ایشته بومالی فرائضی، یاخود مالی ترغیباتی سایه‌سنده در که اسلام
فقرایی، بیچارکانی، بیتیم‌لری، طول‌لری، یولدہ قالمشلری ارباب ژروتک
مالندن اهمیتیلی بر صورتده حصه‌دار ایدیبور . بونی کافی کورمیوب
مالرندن بر قسمی وصیت ایجون زنکینلره توصیه‌ده بولوندینى کې هر کىشك
وصیتدن اولان حصه‌سی کىندىسته ویرملرینى ترکه تقسیم‌نده حاضر
بولونان اقرباً به اخطار ایدیبور .

خلاصه، اسلامك برواحسان فضلى طبقات بشر آرهاسته وجودي
قانون خلقت ايچابندن اولان تقادت ژروتك كوروكله ديني كين و احترام
آتشلرندن سينه لري قورقاarmac ايچوندي، باشنه برشي دكالدى.
مسلمانلىق هنوز كنجىلك چاغىندە ايكن مسلمانلر اونى بىلىور و تعاليم
سماويسنه توفيق حرکت ايدىوردى. زمانمىزدە ئظھور ايدن جمیعات
خىرىيەنك شورادە بورادە وجوده كىيىردىكارى غربا خىستەخانەلريلە
او كسوزلرى، سۇقاۋاھ بولۇنىش چو جقلرى بازىندىزە جىق مؤسىسى لە
احتىاجلىرى يوقدى.

۱] « سزى مىزۇق اىتدىكىمز لەمتىردىن اتفاق ايدىڭ 』
۲] « قازاندېڭىزك كۆزلىرىندىن اتفاق ايدىك ، يوقسە كۆتۈرىنى وېرمك

لصدا نده پولو نماییک «

[۳] «اللهك سرلري وکيل ايدوب او زرنده تصرف اپتدیرديکي ماللري کردن
انقاده بولونیک؛ شبهه یوقدركه ایچکردن ايمان و اتفاق ايدنلر ایچون بويوك

۴] « اتفاق ایدکه حقکرزده خیرل اویسون ؛ کیم نهستنک حرصنندن آزاده قالرسه اشته فلاخ بوله حقه اویله در ». «

۵] « صوکره از بان ایچنده اویله‌لری وارکه الله و آخرت کونه اینا نیر
وانفاق ایتدیکی، شیلری الله تقرب و رسول الله دعا سنه مظہریت ایچون وسیله
بیلیر و شبیه میز او ضد قه لر کندیلری ایچون وسیله تقرب در، الله او نلری رختنه
ادخال ایده جگدرو، الله غفور در، رحیم در. »

قلباً حس ایتدیکی محبت و میلانی دیکر لرینه فارشی اظهار ایده دک آنلر ک انکسار خاطرینه سیت ویرمه سین. بو حکمته مبیندر که قرآن میسنده : (ولن تستطعوا ان تعدلوا این النساء ولو حرصتم فلا تعلموا كل الميل فتذرواها كالملعقة) بیویورلشدرا . [۱]

علیه الصلاة والسلام اقذیز ازواج طاهرات آرم سندہ قسمه [۲] صوک درجه رهایت ایدر، صوکرده : [اللهم هذا قسمی فیا المک فلاتوا خذنی فیا لامک] بیویورلزدی . [۳]

محبت قلیه کی خصوصاتک ماعدا سندہ ایسه عدالت ایفاسی هر وجهه قابلدر. زوجت خصوصتندہ ایفاسی لازم کلن عدالتنده آنچق بوندن عبارتدر. تعدد زوجاتک جوازی آنجاق بوعدالتک وجودیه معلمقدر. اکر بو عدالت حد ذاتندہ مکن الاجرا اولاسه بوكا تعليق صورتیه تشریع احکامده بولونق شارع حکیم حضرت ایشان علوبت شانیله قابل تأثیف دکلدر.

واقعا برچوق ارکلکلر وارد رکه بونلر متعدد قادینلر حقنده دکل، بر قادین حقنده بیله تأمین عدالت مقتدر اولامازلر. فقط بیله اویله ارکلکلر وارد رکه آنلر پک کوزل بر تربیه و تهدیه مظهر اولدفلری ایچون متعدد زوجه لرینه فارشی ایفاسی لازم کلن عدالتندہ اصلا قصور ایتمزلر. حاصلی بوکی خصوصاتندہ قیاس نفس جائز دکلدر.

کنجلیک زماننک کندیلرینه بخشن ایتدیکی برشوه سودا پرستانه نک تحت تأثیرنده بولونان بعض نورسیدکان؛ عائله حیائنا ک آنجاق بر عشق و غرام ایچنده یاشایه بیله جکنے قائل اولدفلری ایچون تعدد زوجات ایله بو عشق و غرامی قابل تأثیف کوره میورلر. حال بوكه بر عائله یی یاشاتان، مسعود ایدن مجرد بر عشق و غرام دکلدر. بونلر برلمعه صباوت کی کی سریع الزوال شیلردر. زمانزده پک زیاده انسکاف ایدن بو عشق و غرام یوزندن دکلیدر که برچوق خسته لقره، اتحار لره، شیعه لره شاهد اولوب طوریورز .

اصل عائله یی یاشاتان، کاشانه ازدواجه افاضه مسعودیت ایدن شی، زوج ایله زوجه دن هن برینک عهده سنه ترتیب ایدن بر طاق و ظائف و حقوقه رهایتکار اویسیدر. بوجهت کوزل بر تربیه سایه سندہ تأمین ایدلک دکن صوکر که آرتق عائله آرم سندہ وجودی مطلوب اولان عدالتک، مسعودیتک تخلیسنه هیچ برعما نع قلماز.

[۱] «پک زیاده آرزو ایتسه کن بیله قادینلر آرم سندہ هر وجهه تأمین عدالت قادر اولامازکن. آنجق بونلردن برینه تمامآ میل ایتدیکن، صوکر دیکر لرینی ذات الروح اولما یان قادینلر کی بروضیتنده بیراقش اولور سکن .»

[۲] قسم، : زوجات ید افتدارنده اولان شیلرده و محبت و موانت است ایچون بیتوت خصوصتندہ زوجه لری آرم سندہ اجرای عدالت و مساواته رهایت ایتمیت سیدر.

[۳] «یاربی ! بنم مالک اولدین خصوصتندہ یابایل دیکم ایشته بو، آرتق بخ بد انتدار مده بولون یان خصوصاتندل طولانی موآخده بیویورمه .»

جو جو قلری ارضاع ایله، تربیه ایله پکر کیدر. بو مدت ظرفندہ ک مقارنلردن نافع بزمیره حاصل اولاماز.

مع هذا قادینلر پک ارکن سن ایسه واصل اولوب قوه ولا دیدن محروم قالیلر. حال بوكه فطرة قوی اولان ارکلکلر بوکی عوارضدن مصوندرلر. متعدد قادینلر ایله ازدواجه و بونلر ک حقوقی حسن تأمینه طبیعه مستمددرلر. برار کلک نعلفه سندہ هر وقت ایشه یارایا حق حوبنات موجود اولدینلردن سی برخیلی تزايد ایتسه دینه قوه توییده به مالک بولونور .

حاصل قادینلر ایله ارکلکلر آرم سندہ اکر ک تشکلات بدینه و کرک حواس وقوی اعتباریه بیویوك فرقه وارد ر.

برقادینک بر زمانده ایکی ارکلکت تحت نکاحنده بولون یاسی قابلیت بدینه سیله غير مناسب، و ظائف زوجیق ایفا ایده بیلمه سنه مانعدر؟ تربیه اطفاله منافی، اختلاط انسابی موجب، دها بر یجه محاذیر اجتماعیه مستلزمدر .

ذاتاً نکاحنده مقصد اصلی؟ بشریتی فحشیاتدن صیانت ایله انسال بسرینک مشروع بر صورتندہ دوامی، تزايدی نی تأمین ایلکدن عبارت دکلیدر؟ حال بوكه برقادینک متعدد ارکلکلر ایله مقارنلر دینه بولون یاسی بونمقدص اصلینک حصوله امکان بیراقاز .

برقادین بر زمانده قاجار کلک تحت نکاحنده بولونرسه بولونسون بالکز بوندن که قالیر، فقط هانکیسندن قالدینی آکلاشیله ماز . بو حالده هم نسب ضایع اولور، هم ده تکنیز نفوس غایبی تأمین ایدیله میش اولور .

حال بوكه برار کلک متعدد قادینلر ایله برابریه زوجیت تأسیس ایتمی بوكی مخدورلردن تماماً سالمدر. بناءً علیه بوکی خصوصاتندہ قادینلر ایله ارکلکلر آرم سندہ مساوات آراییلماسی؛ هم شرایع الایه نک احکام علوبه سنه منافی، هم ده قدرت فاطره نک اثر بدیعی اولان قانون فطره فارشی بر عصیان ماهیتی حائز اولدینلردن اصلاح ایان تصور اولاماز .

۶ - تعدد زوجات اصولی، عدالتله قابل تأثیف دکلدر، دینلیور. بونی اینات ایچون ده برار کلک متعدد زوجه لردن هر برینه فارشی عینی صداقتله، عینی محبت و میلان ایله متحمس اولامایه جنی در میان ایدیلیور. برکره زوجه لرک تعددی یوزندن صداقتک خللدار او لا جنی تسلیم او لونماز. وجذانه، دیانته مالک، ناموسیور ارکلکلر حقنده بیله برشی تصور او لمه ماز. محبت و میلان جهته کلنجه في الواقع بو خصوصده تأمین عدالت قابل دکلدر. فقط انسانلر ید اختیار لرنده بولون یان بوکی خصوصات ایله مکلف اولامازلر. اولور که بر انسان زوجه لرینک حقوقه رهایتکار اویسون، بونلردن برینه فارشی

یولاری فی کشف ایتمش اولان رؤسای روحانیه بو وسیله ایله ده قادینلره برجیله کوستره رک غایه املاکینه قاوشمق ایسته مشلدر در. حال بو که او لجه ده بیان اولوندیف او زر، تعدد زوجات اصولی یا لکز شریعت اسلامیه ده دکل، ساڑ شریعتلر جده جائز اولوب ادوار قدیمه دنبری بین الاقوام جاری او لمش در. بو حقيقة یهودیلر ایله خرستیانلر ده معترضدرلر. بناءً علیه ادیان سماویه معتقد بولنان ملتلر ایچون بواسطی انکاره، تزییفه مجال یوقدر. بر دین سماوی ایله متدين اولمايان اشخاصه کانجه بولنلرکه بواسطه حقنده اعتراضه صلاحیتلری او لاما ز. ناصل اولا بیلیر که بولنلرک. قسم اعظمی قولًا تعدد زوجات علیهنده بولوندقاری حالده فعلاً بروزجه ایله اکتفا ایمیورلر، کندی حرم عصمتلرندکی قادینلر ایله قاعده ایتیوب بر طاقم آلتیکانک آغوش شناختکارانه سنه جان آنقدر نفسلری منع اید. میوزلر. بو غیر مشروع مقارتلر بوزنلن دنیا یه کلن چو جو قلر ده غیرمشروع او لیور، عاله تربیه سندن، هنر نفسدن محروم قالارق جمعیت بشریه باشه بلا کسیلیورلر.

مع هذا بزم ایچون باشه ملتلرک شؤن حیائیه سف تقیید ایتمک اصلاً طوفزی دکلدر. بز مسلمانلر ایله ساڑ ملتلر آرمه سندن شرط اجتماعیه سجایای ملیه و ساڑه اهتبایله بر چو قرقان وارد. بناءً علیه ضربک موهم توجهندن محروم قالمقی قورقوسیله کندی حیات ملیه منی تبدیل، کندی احوال اجتماعیه منی رد و تزییف طوفز و دکلدر. حال بو که بو کون ضربده ده علمی، رسمي اک بویوک مقاماتی احراب ایتمش بولنان بر طاقم متذکرین طرفهند تعدد زوجات اصولی ترویج ایدلکده در؟ وحدت زوجه حقنده کی ماده قانونیه نک بر آن اول تعديلی طلب او لوئقده در.

شبہه یوق که ضرب حملی فحشیاتک درجه شناختی تمامآ ادراک ایتدیکی، تزیید نفوس ایچون مشروع چاره لر تحری ایلدیکی کون بو اصولی قبوله مضطر قالاجقدر.

شو کامین که اک تعدد زوجات اصولی ضربه جاری اولوب ده شرقده من نوع بولونسے ایدی بو کون بومؤسسه علیهنده بولنانلر دن بر چو قرقانی بو منویتندن شکایت ایده جک: « دین اسلام بو اصوله مساغ وی مدیکی ایچون ناس بر طرفهند فحشیات طریقته سلوک ایدیبور، بر طرفهند مملکتندن نفوس همومیه تزاید دن محروم بولونیوره دینه حکلار ایدی. »

بلکه یقین بر آئیده غرب بو اصولی قبول ایده ده بو باده کی اعتراضات نهایت بولور! .

تصدر نویهاتلر فرونه، اجتماعی فوائد و محنتانی:

و احصال شرابع التهیه نک تجویز ایتمش اولدینی من هانکی برمامه!

٧ — تعدد زوجات اصولی، احتیاجاتی تزیید و بالنتیجه سفالت همومیه بی تولید ایتمز؛ بلکه احتیاجاتی تهونیه، منافع همومیه بی تأمینه وسیله اولور.

واقعاً یا لکز بویوک شهر لردیه یا شایان محدود عاله لر لش اطتحیاتیه لری نظره آلینیر ایسه بویوکه کی ادعا قسماً طوفزی اولا بیلیر. چونکه بویوک شهر لردیه کی بر طاقم عاله لرک بعض افرادی مدت مديدة منتہک وضعیتنده بولونورلر. بو کبی عاله لرک منسوب چو جو قلر سنه لرجه تحصیل علوم و معارف ایله اشتغال ایدر و بومدت ظرفهنده دامها و لیلرینک سایه حایه سندن تأمین معیشتنه بجبور او لورلر. فقط دیکر یر لردیه حال بویله میدر؟ هر مملکتنده اهالینک قسم اعظمی کویلرده کی، کوچوک قصبه لردیه کی خلق تشکیل ایدر. بو خلق ایسه علی الاکثر مستحصل و وضعیتنده در بورالرده کی عاله لرک بوتون افرادی، حق سکز طقوز یا شلزنده بولنان چو جو قلر سیله عاله لرینک معیشتی تأمینه، تروتی تزییده خادم، مستحصل برد عضودرلر. بو کبی یر لردیه افراد عاله نک آرتیاسی عاله حقنده عین سعادت عدد اولونور. و بومستحصل افرادک تزایدی شبہه یوق که مملکت ایچون ده اقتصادی، سیاسی بر چو ق نقطه نظر دن پك نافع بولونش اولور.

٨ — تعدد زوجات اصولی انقسام تروتی باعث اولدینی کی از دیاد تروتیه ده باعثه. بناءً علیه انقسام تروتن دن ملحوظ اولان ضرر، از دیاد تروت سایه سندن مع زیاده تلافی ایدیلش اولور.

علوم اولدینی او زره ژوتک مستحصل انسانلر در. انسانلر نه قدر آرتارسه فعالیت اقتصادیه او نسبتده آرتار، تروت ده او نسبتده تزاید ایدر. بر ایکی او ککی احتوا ایدن بر عاله ایله متعدد ارکلر دن مشکل بر عاله یه استحصل تروت نقطه نظر دن باقیلر سه بینلرندکی فرق پك باز بر صورت ده نظره چاربار.

مع هذا بزم مملکت کی اراضی صغیره اصولی جاری اولان، تروت مملکت محدود الارده متسر کز بولونیایان یر لردیه انقسام تروتن دن او قدر آندیشه به محل یوقدر.

٩ — تعدد زوجاتک موجودیتندن طولایی عالم ضربک سوءه نظر لرینه هدف اولادق ایمشرزا.. بیلعم که بولنلرک حسین توجهه لریه مظاهر اولدینیز تقدیرده نه استفاده ایده جکز؟ ذاتاً بز مسلمان بولوندیجه بویله بر توجهه مظاهریت قابلی؟ ..

علوم اولدینی او زر. تعدد زوجاتی وسیله اتخاذ ایده رک اسلامیتک ناصیه درخشنانی او زرینه بر لکه قوندیر موق و بوجهه اغفالات ده بولونمی او ته دنبری ضربک بعض صاف لیجه بز غایه دینه ما هیتنده بولونشدر.

نصرانیتک انتشار نده قادینلرک صفت قلیه سندن پك چو ق استفاده

حال بوکه بواحد عالماً طوغرنی دکلدر. بر مملکتک ادامہ موجودیت منافی برجھت بولونماز. بالعکس بر طاقم منافع و مصالح مندرج بولونور. الورکه بوصوصه کی شرائطه رعایت او لونسون.

ایشته شرع شریفک تعین ایتدیکی شرائط دائرہ سندہ و قوع بولان تعدد زوجات اصولی ده بوجله دندر. بومؤسسه اجتماعیه نک احتوا ایتدیکی فوائد و محسناندن بر قسمی بروجہ آئیدر:

۱ — تعدد زوجات اصولی، فحشیاتک توسعه مانعدر. بوسایه ده فحشیات آزالیر؟ اخلاق عمومیه صلاحیه بوز طوتار، محنت عمومیه خللدن مصون قالیر.

بنه دینلیورکه: «آوروپا ده تعدد زوجات اصولی جاری اولادینی حوالده نفوس ترايد ایدیور؟ بزم مملکتکه ایسه بواصولک موجودیته رغماً نفوس عمومیه ترايدن محروم بولونیور.» مشروع صورتکه بواحد عالماً طوغرنی دکلدر. بر کره آوروپا ده تعدد زوجات اصولی موجود دکلسکه غیر مشروع صورتکه، هم ده غیر محدور بر حالدنه موجود بولونقدہ در. مع هذا ترايد نفوسی تامین ایده جگ بر چوق اسباب واردکه تعدد زوجات ده بونلردن بریدر. بناءً عليه ضربه بواصول جاری اولاسیه سائز اسبابه رعایت ابدیلکدہ در. بزم مملکتکه ایسه بواسبايدن هیچ بونه کاف درجه ده رعایت ایدلیور.

۳ — تعدد زوجات اصولی، قادینلر حیاتنک اعتلاسته خادمدر. معلوم اولادینی اوزره هر مملکتکه قادینلر ارکلردن دها زیاده بولونیور. بو قادینلردن بر قسمی هر تورلو محرومیته قاتلانارق سفیلانه بر حالدنه یاشیور، دیکر بر قسمی ده یاسائمه احتیاج ایله و یانفسنک تمايلاته تبعیله فحشیات ساخه لرینه دوشیور. بوصورتکه قادینلر حیاتنکه بک صحیع حادنه لر ظهور ایدیور، بشریتک لطیف بر جنسنے منسوب او لان بر طاقم بی چاره لر، تہیز قبلی ساعتترجم، آغلانه حق فلاکتره او پرایوب طوریور. حال بوکه تعدد زوجات اصولنے رعایت ابدیلیکی تقدیرده بوقادینلردن مهم بر قسمی سفالنلن قورتولور، جوهر عصمتی پارچ لا یا حق حرکتکردن مصون قالیر، بونک نیمه سندہ ده قادینلر همانندہ باشنه بر تراحت، باشنه برمیمودیت تحملی ایدر.

(۱۳۴۵) سنسته عالیہ احصائیات مندرجاته نظرآ مملکتمزدہ ارکلرک مقدارینه نسبتله بروسدہ (۱۵۴۶۶) قونیه ده (۳۷۶۲۳) انقدر، (۳۰۰۰۹) دیار بکرده (۲۷۲۵۵) فضلہ قادین وارددر. بونسبت بالطبع بالآخره دها زیاده آرتشدر. بو زوالی قادینلرک حالی نه او لاجق؟ بو نلر کنڈیلرینک ذات الزوج اولاسیف ایسته من لرس؟ بو نلرک احتیاجات حیاتیه لری نه صورتکه تطمین ایدیلہ جکدر؟ بالکن کندی نفسلریق، کندی مسعودیتلری دوشونن ذات الزوج خام اندیلر بر آزاده بوبی کس همشیره لری دوشونه لی دکلیدر؟ عجبان کون کنڈیلرینک ده بولیه بروضعتنے بولونایه جقلری نه معلوم!

اجتماعیه ده سعادت انسانیه یه، آداب مدنیه یه، قواعد عدل و نصفت منافی برجھت بولونماز. بالعکس بر طاقم منافع و مصالح مندرج بولونور. الورکه بوصوصه کی شرائطه رعایت او لونسون.

ایشته شرع شریفک تعین ایتدیکی شرائط دائرہ سندہ و قوع بولان تعدد زوجات اصولی ده بوجله دندر. بومؤسسه اجتماعیه نک احتوا ایتدیکی فوائد و محسناندن بر قسمی بروجہ آئیدر:

۱ — تعدد زوجات اصولی، فحشیاتک توسعه مانعدر. بوسایه ده فحشیات آزالیر؟ اخلاق عمومیه صلاحیه بوز طوتار، محنت عمومیه خللدن مصون قالیر.

معلوم اولادینی اوزره غفت مسئله سی نزیه الطبع او لان هر ذاتک فایه امل اتخاذ ایتدیکی برمسئله اخلاقیه در. حال بوکه بعضاً بر زوجه ایله اکتفا ایدیلہ سی بوغایه یی تامینه کاف او لاما.

ارجعده عرض او لوندینی اوزره قادینلر بر طاقم موافع و عوارض دن خالی او لاما زلر. ارکلر ایسه بوکی هارضه لردن مصوندرلر. بناءً عليه بعضاً بر ارکلک بالکن بر زوجه ایله قباحت ایده بمه جک اقتداردن محروم اولور. آرتق بوارکلک پیش عن منه ایکی طریق کشاده بولونورکه بری تکرار تزوج ایتلک، دیکری ده کردابه فحشه جان آنقدر. حال بوکه تربیه دینیه یه نائل، تراحت طبعه مالک او لان بر ذات ایچون حیاتنی فحشیاتک امواج دهشتکی آرد سندہ افنا ایتمک اصلا قابل دکلدر. شیمدی بولیه بر ذات ایچون بالکن بر طریق قالیرکه او ده تکرار تزوج ایتمکدان عبارتدر.

۲ — تعدد زوجات اصولی، تکثیر نفوسه خادمدر. نفوسک ترايدی ایسه هم افرادکه، هم ده جمعیتک منافع حیاتیه سی ایجا باسندندر. معلوم اولادینی اوزره تکا حث مشروعيتکه کی مقاصد عالیه دن بری ده تناسل مسئله سیدر. بر ارکلک نه ایچون تأهل ایده رک بر چوق فدا کار لقلره قاتلانیر؟ نه ایچون عهده سنه توجه ایدن آغیر آغیر وظائف زوجیق ایفا یه تحمل ایدر؟ شبهه بوق که بوتون بومزا حی اقتحام ایتمک بر طاقم مشروع مقاصدہ مستندر. ایشته بومقادیک باشیجه لرندن بری ده اولاد و اخفاده نائلت املیدر. حال بوکه بعضاً بر قادین ایله ده تأسیس ایدیان رابطہ زوجیت، بوکی مشروع املکی تامینه کفایت ایمز.

اوست، او لا بیلیرکه قادین عقیم بولونور، ویاطو غور دینی چو جو قلر یاشاماز، یاخود برایکی چو جو ق طوغور دقدن صوکره آرتق طوغور ماز بر حاله کلیر. ارکلک ایسه بر چوق اولاده نائلت اهل مشروعه عنده بولونا بیلیر، بوممشروع املک حصولی ایچون ده تکرار تزوج دن باشنه چاره بولاماز.

بعض ذات دیبورکه: «ترايد نفوس خصوصیه کیتندن زیاده کیفیت اهمیت ویرمه لیدر. تعدد زوجات اصولی ایسه کیمی ترايد نفوسه خادم او لسده کیفیه او لاما.»

حقوق عامل

قانونه لا يحسن مقننه کي مضبوط
ـ پکن نسخه دن ما بعد

من طرفه

زوجك حائز بولندینی حقوقک اک مهمنی والک زیاده اشکان مختلفه ایله ممناقشه زمین او لانی حق طلاق درد. یقین زمانلر قدر غرب حقوقیونی ایله محافل روحانیه سو طلاق قبول ایدن شریعت اسلامیه بی حقوقزویک شدتی تقدیم ایدرلر دی. حالبوبک طلاق شریعتمن نظرنده غایتله مبغوض، لذاته قبیح و بلا ضرورة حرامدر. جونکه طلاق، نکاحه ترتیب ایدن اتصال مستونک ولعنت ازدواجک حلی زفع ایتمکدر. بوایسه کفران نعمتدر. بوسیله طلاق درد اصل او لان منوع او لمیسرد. بالکن ضرورت قطعیه بولندینیه اساساً معنای نعمت تحقق ایتمدیکنندن آرتق طلاق مباح او بیور و بو حق زوجه و بریلیور. وقتله بو حقیقتلردن غفلت ایده رک طلاقه علیه دار او لان غربک کوزی بی ضرورت اجتماعیه نک متادی تضییقلری آچش و بودفعه طلاق لنه حرکتیلر باشلایه رق النهایه آنلر- طرفندن ده قبول ایدلشدر. فقط بو صلاحیت، زوجه دکل، محکمه بیه و کلیسا بیه ویرلشدر.

غرب مؤلفلرینک شهادتلرینه کوره ازمنه اخیره ده وبالخاصه حرب عمومی بی متعاقب اردوپا و آمریقالیلر آرمه سنده طلاق و قواعی شرقدن آزدکل، پک چوقدر. بود، معیشتک، مختلف جزیان اجتماعیلر ک مضر نتیجه لرندن اک مهییدر. هاله صلابی کوشیدگه طلاق و قواعی طبیعتیه چوغالیر، ایکنیجی، برخیثینک امین بر معیاریدر.

دن اسلامده طلاق مذمومدر، بلا ضرورة و عجالة بوایشه تشیبدن منع و تحذیر خصوصنده پک جو حق انصوص شریفه و تحذیرات شدیده نشر فوازد او لمیشدرا که آنلردن بر قاج دانه سف ذکر ایدیورز:

۱ - (وان عن موالعلاق فان الله سمع علیم = زوجلر، هر زمان طلاق کوزه آییزرسه حین عقدده زوجه لرینه مدام الحیات برلکده یشامه ذاٹ ویرکلر سوزنی جناب حقک ایشتدیکنی و طلاق درد کی خنی مقصد لرک ماهیتی پک اعلا بیلیدیکنی خاطر لاسینلر).

۲ - (وان اطمئنکم فلاتبغا علیهن سیلا، ان الله کان علیا کیرا = زوجلر از جمله کن اطاعت ایستدیکه آنلردن افتراقه و سیله آرامایکنی.

بويله زوجلر جناب حقک علو و عظمتی، عدالت مطلقه سف خاطر لاسینلر)

۳ - (البعض المباحث عند الله تعالى الطلاق) حدیث شریفنده «ما بحمل آرمه سنده عند الله الامفو را او لان مباح بلا ضرورة يفاع طلاق درد» بیوریلیور.

فقها طلاقک حکم او بایده کی ادلیه استاداً شو صورته خلاصه ازدواج ایمک جائز الاماز.

ایتشلدر: ۱) طلاق درد اصل او لان منوع او لمیسرد. ۲) زوجین بیشده

بوکون بزاویله بر حالتنده یاشیورز که افراد ملشند. بالکن بر قسمتک سعادت حالي دوشونه من اصلاً جائز الاماز. بوکون افراد ملک وبالخاصه بر چو حق صدماته او غرامش او لان نملکتمنی دوشونک بیجوریتندز. بناءً علیه هم ارکلکلریز، هم ده قادرینلریز عکن مرتبه فدا کارلقده بولونمالیدر که ملی، سیاسی، اقتصادی موجودیتی قور تاره بیلهلم، یوچه بر قسم افرادک رفاه و سعادتی فائده ویر من.

۴ - تعدد زوجات اصولی، قادرینلرک دوام محنته، بقای اطافت و طراوتیه خادمدر. برقادین، زوجنک خدمتنده بولونور، چو جو قلرنی تریه ایله مشغول اولور، امور بیتیه سفی حسن روئته بجالیشیر. حال بوكه برقادین، نحافت بنه سیله برابر بوقدر آغیر وظیفه لری ایفا بیه او زون مدت تحمل ایده من، صحی مختل اولور. حسن و طراوتی زواله بوز طوتار، چو جو قلرنی ایسته دیکی کی تریه دن هاجز قالیر، امور بیتیه سو بیکانه لرک النده قالمش بولونور. فقط زوجنک دیکر بروز جهی دها بولندینی تقدیرده عهده سنه توجه ایدن بومهم وظیفه لر قسماً تخفف ایدر، استراحتیه تأمین ایده جلک قدر مساعد زمانلر نائل او لارق صحنه، اطافت و طراوتی ادامه بیه موفق اولور.

خلاصه مقال: تعدد زوجات اصولی، شرائط شرعیه سی داخلیه واقع او لدینی تقدیرده فردی، اجتماعی بر چو حق فوائد و مصالحی احتوا ایدر.

شریعت منوره من فیض طبوعیه آفاق انسانیتی باشنه بر نورانیت ویر منش، مسعود برهانله تشکیل ایجون زوجنک متقابلاً ایفا باید جنکلری وظیفه لری، متقابلاً حائز اولدقلری حقوقی تعین بیور مشدر. ایشته بیو حقوق و وظائفه رعایت ایده بیله جلک ارکلکلر حقنده تعدد زوجانه مساغ وارددر. بولیه بر ارکلک لزوم کوزرسه بو اصوله رعایت ایدر، لزوم کور منسه بر زوجه ایله قناعت ایلر. بو خصوصده بر بیجوریت بوقدر. حق زوجه سفی مخزون ایتمه ک ایجون او زرینه تزوجی ترک ایدن بر ارکلک، كذلك اور تاغی او لاجق قادری حزن و کدردن صیانت ایجون زوجیله ازدواجدن امتناع ایلهین بر قادینک عند الله مأجور او لاجنی (فتاوی هندیه، در المختار) کی معتبر کتب فقهیه منده بحر ردر. بونکچون درکه مسلمانلر آرمه سنده ایکی اوچ زوجه لری او لان ارکلک نهایت بیکده بر نسبتی تجاوز ایتمه مکده در. بناءً علیه بزم مدافعه ایستدیکمز جهت، شرائعی حائز او لان کیمسه لر. حقنده بوبایده کی جوازک بر حکمته، بر مصالحته مستند او لدینی بیاندن عبارتدر. البته شادع حکیم حضرتارینک تجویز بیور دینی بر مسئله اجتماعیه حکمتدن، مصالحتدن خالی الاماز. یوچه متصد من مطلقاً هر هانکی بر ارکلک متعدد قادرینلر ایله ازدواجی ترویج و تشویق دکلادر. ذاتاً حقوق زوجیته رعایت ایده جلک ارکلکلر ایجون بر قادینله بیله عمر نصوی.